

ЗАПОРІЗЬКИЙ ОКРУЖНИЙ АДМІНІСТРАТИВНИЙ СУД

вул. Сергія Синенка, 65-В, м. Запоріжжя, 69041 (061) 286-50-15, inbox@adm.zp.court.gov.ua.
<https://adm.zp.court.gov.ua>, код ЄДРПОУ 35450335

04.11.2021 № 01-26/4451/21 на № 26101/0/9-21 від 09.09.2021

Виконуючому обов'язки
Голови Вищої ради правосуддя
Маловацькому О.В.
вул. Студентська, буд. 12-а, м. Київ. 04050

Шановний Олексію Володимировичу!

05.08.2021 Вища рада правосуддя прийняла рішення № 1797/0/15-21, яким затвердила Щорічну доповідь за 2020 рік «Про стан забезпечення незалежності суддів в Україні» (далі – Щорічна доповідь).

09.09.2021 Вища рада правосуддя адресувала місцевим судам лист № 26101/0/9-21 про надання пропозицій щодо порушених у Щорічній доповіді питань з метою її всебічного обговорення.

Отже, законодавчо і предметно проаналізувавши зміст Щорічної доповіді Вищої ради правосуддя, вважаємо за необхідне зазначити таке.

Щорічна доповідь Вищої ради правосуддя містить всеосяжний огляд важливих подій, заходів та проблем судової гілки влади, які мали місце в Україні у 20120 році та безпосередньо впливали у звітному періоді на стан суддівської незалежності, а також глибинний науково-практичний аналіз шляхів забезпечення незалежності суддів та авторитету правосуддя.

Надзвичайно вдалим видається план аналізованого документа, оскільки він дозволив логічно, послідовно викласти матеріал та сформулювати висновки щодо актуальних проблем суддівської незалежності.

Зокрема, у першому розділі Щорічної доповіді висвітлений стан нормативно-правового забезпечення у сфері правосуддя. У другому розділі Щорічної доповіді розкриті аспекти дотримання гарантій незалежності суддів. Третій розділ Щорічної доповіді присвячений аналізу заходів щодо забезпечення незалежності суддів та авторитету правосуддя, що вживаються Вищою радою правосуддя.

Отже, вбачається, що Щорічна доповідь містить вичерпну інформацію про шляхи та засоби реалізації Вищою радою правосуддя своїх конституційних повноважень практично за кожною позицією. Комплексний аналіз даного документа засвідчує, що Вища рада правосуддя, виходячи з наданого законодавцем інструментарію, докладає максимальних зусиль для забезпечення незалежності судової влади, її функціонування на засадах відповідальності, підзвітності перед суспільством, формування добросовісного та високопрофесійного корпусу суддів, додержання норм Конституції і законів України, а також професійної етики.

Максимально позитивно оцінюючи Щорічну доповідь, вважаємо за доцільне висловити певні пропозиції, які, можливо, будуть враховані та практично втілені Вищою радою правосуддя у подальшій діяльності при реалізації своїх конституційно визначених повноважень.

1. В підрозділі 1.1. Розділу 1 «Право на судовий захист в умовах пандемії гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2» Щорічної доповіді Вища рада правосуддя зауважила, що «...30 березня 2020 року Верховною Радою України прийнято Закон України № 540-IX «Про внесення змін до деяких законодавчих актів

З практичного боку роздруковувати документи, які надійшли до суду в електронній формі, та приєднувати їх до матеріалів паперової справи є необхідним задля забезпечення формування цілісності адміністративної справи, оскільки технічні можливості не дозволяють забезпечити постійний безперешкодний доступ до електронних матеріалів справи як для суду, так і для сторін.

Така ж проблема існувала і протягом 2020 року, коли в умовах недофінансування суду документи, які надсилались учасниками процесу через «Електронний суд», працівниками апарату Запорізького окружного адміністративного суду переводились в паперову форму, оформлювались, підшивались у паперову справу та направлялись засобами поштового зв'язку (з використанням поштових марок) іншим учасникам справи, тобто суд власними засобами мав забезпечувати друк таких документів як для долучення до справи, так і для направлення іншим учасникам.

Пункт 61 Положення про порядок функціонування окремих підсистем Єдиної судової інформаційно-телекомунікаційної системи, затвердженого рішенням ВРП від 17.08.2021 від № 1845/0/15-21 дійсно містить формулювання «Документи, що надійшли до суду в електронній формі, роздруковуються за наявності такої можливості в суді...» однак переведення таких документів в паперову форму до повного переходу від паперових справ до ведення їх в електронній формі за допомогою модуля ЄСІТС «Електронний суд» є нагальною необхідністю, а отже передбачає витрачання додаткових ресурсів.

2. У 2020 році, як і в попередні роки, особливо гострою проблемою була та залишається недостатність суддів та працівників апарату суду.

В підрозділі 1.1. Розділу 1 «Право на судовий захист в умовах пандемії гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2» Щорічної доповіді вказано, що «...фінансування судової влади у 2020 році, зокрема на оплату праці працівників апаратів місцевих та апеляційних судів, видатки споживання на надсилання поштової кореспонденції, оплату послуг зв'язку, придбання витратних матеріалів, є критично недостатнім...».

В підрозділі 2.1. Розділу 2 «Фінансове забезпечення як невід'ємна складова незалежності судів і суддів» Щорічної доповіді зауважено, що «...наявний розмір фонду оплати праці не покриває передбачені законодавством обов'язкові виплати і забезпечує середньомісячну заробітну плату працівника апарату суду в розмірі 2 100 грн на місяць, що призвело до виникнення соціальної напруги серед працівників апаратів судів. У 2019 році середньомісячна заробітна плата працівника апарату суду становила 18 400 гривень. Крім того, бюджетні асигнування щодо нарахувань на оплату праці становлять 14,4 % до бази нарахування, тоді як відповідно до частини п'ятої статті 8 Закону України «Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування» єдиний внесок встановлюється в розмірі 22 % до бази нарахування. Таким чином, дефіцит видатків на оплату праці працівників апаратів судів становить 4 769,2 млн грн, дефіцит нарахувань на оплату праці — 1 456,8 млн гривень...».

Далі вказується, що «...на запит Вищої ради правосуддя Державна судова адміністрація України повідомила, що станом на 1 листопада 2020 року додаткова потреба до кінця року у поштових марках, конвертах та на оплату послуг маркувальних машин становить 284,9 млн гривень, на інформатизацію, забезпечення канцелярським приладдям, утримання будівель, зв'язок – 70,0 млн гривень. ДСА України також було здійснено розрахунок необхідного фонду оплати праці на листопад – грудень 2020 року, виходячи з обов'язкових складових заробітної плати працівників апаратів судів, без урахування стимулюючих виплат. Загальний дефіцит для відповідних виплат становить 335,4 млн гривень. Не розподілені асигнування у сумі 240,0 млн грн, що планувалися для виплати суддівської винагороди призначеним у 2020 році суддям. У разі їх розподілу для працівників апаратів судів необхідно додатково 95,4 млн грн та 21,0 млн грн на нарахування...».

Основні зусилля законодавця повинні бути спрямовані на відновлення роботи ВККСУ, відновлення добору суддів.

Протягом 2020 року ця проблема залишалася невирішеною...».

На наш погляд, без вирішення окресленої проблематики неможливе існування повноцінного правопорядку в державі.

5. У сучасному світі невідминними є процеси глобалізації взагалі та швидкий розвиток інформаційних технологій зокрема, які обумовлені потребами інформаційного суспільства у впровадженні й застосуванні прогресивних інформаційно-комп'ютерних технологій у всіх сферах суспільно-правових відносин. Такий стан справ об'єктивно впливає і на вітчизняну правову систему України як складову державності, що складається із комплексу взаємозалежних і узгоджених юридичних засобів, які призначені для регулювання суспільних відносин.

Функціонування електронного правосуддя в Україні має забезпечити Єдина судова інформаційно-телекомунікаційна система.

Усвідомлюємо, що Вища рада правосуддя доклала максимальних зусиль для забезпечення впровадження окремих моделей ЄСІТС протягом 2020 року.

Поряд із цим, жодним чином не заперечуючи проти прагнення України запровадити електронне судочинство, вважаємо, що для його належного функціонування в кожній судовій установі мають бути створені належні матеріально-технічні умови (повноцінне фінансування відповідних видатків, наявність швидкісного інтернету, сучасна комп'ютерна техніка тощо).

Сподіваємось, що викладені у даному листі міркування стосовно окремих аспектів забезпечення незалежності суддів та судів стануть в нагоді при реалізації Вищою радою правосуддя своїх повноважень по забезпеченню незалежності судової влади, її функціонування на засадах відповідальності, підзвітності перед суспільством, формування добросчесного та високопрофесійного корпусу суддів, додержання норм Конституції і законів України, а також професійної етики в діяльності суддів.

З повагою
заступник голови суду

Інна БАТРАК